

ett berättigande, eller åtminstone en allmän praxis, att boutredningsmannen, myndlingarnes anhörige, eller den afgående förmyndaren, för rätten föreslå den tillämnade förmyndaren, har jag trots det ej skulle möta särdeles stora svårigheter eller fordra långa omvägar att få granskningsmännens bevis öfver lämpligheten af den som till förmyndare på förslag uppfördes, innan han af rätten dertill förordnas.

Då jag således är af den öfvertygelsen, att motionärens förslag i båda fallen hafva både billighet och rättvisa för sig, och då jag icke heller har någon farhåga för dess praktiska och ändamålsenliga genomförande, har jag ansett mig vara oförhindrad att yrka bifall till hans förslag i de 2:ne angifna punkterna“.

N:o 12.

Ank. till Riksd. Kansli den 1 Mars 1872, kl. 7 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner om antagande af uppgjorda förslag dels till lag om inskrifning i fastighetsbok jemte i sammanhang dermed erforderliga författningar, dels till förordningar om lagfart med fastighetsfång samt om inteckning i fast egendom m. m.

Ifrågavarande motioner hafva blifvit inom Andra Kammaren framställda af Herr *J. F. Fredriksson* (motionen N:o 107) och Herr *J. Sjöberg* (motionen N:o 102); och åligger det Lag-Utskottet att, till följd af erhållna remisser, yttrande öfver motionerna afgifva.

Förstnämnde motionär har hufvudsakligen anfört, att, sedan den, i anledning af Rikets Ständers uti underdånig skrifvelse den 11 Augusti 1860 framställda anhållan, af Kongl. Maj:t förordnade komité för utarbetande af förslag till förändrade stadganden för betryggande af egande-, pant- och nyttjanderätt till fastighet den 10 Juli 1867 afgifvit förslag, som innefattade en fullständig lagstiftning angående

så kallade fastighetsböcker, så hade Högsta domstolen, efter granskning af förslaget, underkänt detsamma såsom overkställbart. Frågan om ordnandet af lagfarts- och inteckningsväsendet, i hög grad af behovet påkallad, länge motsedd och sedan mer än tio år stående på dagordningen, vore sålunda undanskjuten, och emellertid fortforo alla de öfverklagade olägenheterna af den i detta hänseende bristfälliga lagstiftningen och främst den, att fastighetskrediten vore störd och att penningar emot inteckning i fast egendom betingade högre ränta än emot andra papper, under det att i andra länder vanligen ett motsatt förhållande egde rum. En väsendtligen bidragande orsak härtill låge deruti, att i andra länder funnos införda sådana af komiterade föreslagna fastighetsböcker, genom utdrag ur hvilka en långgifvare med lätthet kunde förvissa sig såväl om eganderätten till den fastighet, hvari hypotek erbjöds, som om de samma fastighet vidlådande gravationer, medan åter i vårt land upplysningar i omförmälda hänseenden vore dels, såsom erfarenheten med gravationsbevis ådagalagt, icke sällan otillförlitliga, dels svåra att vinna och beträffande de afsöndringar, som från fastigheten tilläfventyrs skett, icke kunde ur offentliga handlingar erhållas. Då således motionären förmenade införandet af fastighetsböcker för eganderättens betryggande och för fastighetskrediten i hög grad gagnande, ansåg han det vara af vikt att representationen komme i tillfälle att bedöma, huruvida Högsta domstolens tvifvel om verkställbarheten af det utaf komitéén uppgjorda förslag till sådana böcker må finnas grundade; och föreslår motionären alltså, "att Riksdagen ville till pröfning företaga de af komitéén den 10 Juli 1867 afgifna förslag till fastighetsbok samt i sammanhang dermed stående författningar".

Herr Sjöberg åter har andragit, att Högsta domstolen visserligen funnit sig icke kunna tillstyrka, att förenämnda, af komiterades pluralitet afgifna förslag till "Lag om inskrifning i fastighetsbok" lades till grund för nådig proposition i ämnet, vid hvilket förhållande Högsta domstolen ansett något särskildt yttrande öfver de två andra till domstolen jemväl remitterade förslagen till förordningar angående vissa lagförändringar i sammanhang med införandet af lagen om inskrifning i fastighetsbok och om ändring af 11 och 17 §§ i Kongl. förordningen den 6 Augusti 1864 angående grunderna och villkoren för hemmansklyfning och jordsafsöndring icke böra ifrågakomma, helst dessa sednare blifvit redigerade med hufvudsakligt afseende på det större förslaget till lag i förstnämnda syftning. Men goda skäl förefunnos dock för att det viktiga ändamålet att söka åstadkomma en lag, som betryggade besittningsrätten till och inteckningssäkerheten uti fast egendom, skulle kunna vinnas inom en jembörlig kort tid. Af ett utlåtande i saken, hvarom fyra bland de Högsta domstolens ledamöter, som deltagit i pröfningen af detta lagstiftningsärende, sig förenat, syntes nemligen framgå, att de godkända grunderna för de förslag i ämnet, hvilka en af komitééns ledamöter framlagt såsom sin från komitépluralitetens afvikande mening; och denna omständighet innebure tillräcklig anledning för

att frågan redan nu och i sitt närvarande skick kunde och borde underställas Riksdagens bepröfvande, hvarvid torde böra särskildt framhållas, att bemälde reservant, vid utarbetandet af sina förslag, på sätt han sjelf också angifvit, tagit till rättsnöre Lagberedningens förslag i 8, 9 och 11 Kap. Jorda-balken, hvilket behandlar nu ifrågakvarande ämnen. Då nu härtill kom, att det redan år 1860 af den dåvarande representationen inför Kongl. Maj:t uttalade behovet af föreskrifter i redan antydda syftning under den sedermera förflutna tiden visat sig allt mera oafvisligt, och då en lagreform till betryggande af eganderättsförhållandena och fastighetskreditens deraf beroende förstärkande äfvensom till motverkande af de tidt och ofta förekommande bedrägerier, hvilka af den nuvarande bristfälliga lagstiftningen i detta hänseende hemtade stöd och dymedelst tillskyndade enskilde oberäkneliga förluster, icke vidare borde uppskjutas, hemställde motionären: "att Riksdagen måtte till pröfning företaga och för sin del godkänna de af en ledamot i komitén för utarbetande af förslag till förändrade stadganden för betryggande af egande-, pant- och nyttjanderätt till fastighet särskildt afgifna förslag till: 1:o Förordning om lagfart med fastighetsfång; 2:o Förordning om inteckning i fast egendom; 3:o Förordning om vissa lagförändringar och andra föreskrifter i sammanhang med förändrade stadganden angående lagfart med fastighetsfång och inteckning i fast egendom; samt 4:o Reglemente, hvarefter faste- och inteckningsböcker skola inrättas och föras."

Lika lifligt, som motionärerne, inser Utskottet vigten af att en lagstiftning i de ämnen, motionerna afse, måtte ju för dess heldre komma till stånd. Men det skäl, som, enligt hvad den ene af motionärerne anmärkt, föranlät Lag-Utskottet vid 1869 års riksdag att hemställa, det en då inom Första Kammaren väckt motion om godkännande af komiterades ofta omförmälda förslag icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda, synes äfven nu ega oförminskad giltighet. Utskottet ansåg nemligen då, att, enär förslaget berodde på granskning af Högsta domstolen, lämpligast vore att Riksdagen afvaktade den framställning i ämnet, hvilken från Kongl. Maj:t vore att förvänta; och Utskottet kan icke nu finna, att hvarken den omständigheten att Högsta domstolen, uti sitt efter fulländad granskning afgifna yttrande, ansett komiterades förslag till lag om inskrifning i fastighetsbok icke böra läggas till grund för nådig proposition i ämnet och således — på sätt den ene motionären uttryckt sig — "underkänt detsamma såsom overkställbart", eller det förhållande att — efter hvad den andre motionären antagit — åtskillige af Högsta domstolens i granskningen deltagande ledamöter godkänt grunderna för de af en reservant inom komitén franlagda förslag böra, då ärendet i allt fall fortfarande är på Kongl. Maj:ts pröfning beroende, föranleda dertill, att ett annat förfaringssätt än tillförene vore från Riksdagens sida lämpligare. Snarare synes ett ytterligare stöd för samma förfarande kunna hemtas från tillkomsten af den lagbyrå, för hvilken Kongl. Maj:t af sistförflutna års lagtima Riksdag äskade anslag och som med detta års början träd i verksamhet. Ty hvilka förarbeten än må hafva egt rum, kommer tvefvelsutän att

till nämnda lagbyrå öfverlemnas det slutliga utarbetandet af lagförslag i de ämnen, der sådana af representationens hemställningar föranledas. Vid detta förhållande lär det mindre än någonsin vara skäl för Riksdagen eller närmast dess Lag-Utskott att söka åstadkomma en lagstiftning i förevarande hänseende. Utskottets sammansättning och den mängd af göromål, som åligger detsamma, utgöra nemligen hinder för utarbetandet af lagförslag i ett ämne af den omfattning, som det förevarande, och då Högsta domstolen emot antagligheten af det utaf komiterade uppgjorda förslag anført betänkligheter samt icke ingått i pröfning af det utaf reservanten afgifna, saknar representationen för sitt omdöme den ledning, som för fattande af beslut i en så genomgripande fråga torde anses erforderlig. Erfarenheten vid all lagstiftning har dessutom ådagalagt att, för ernående af det bästa möjliga resultat, sjelfva utarbetandet af lagförslagen bör verkställas af några få män af facket och de sålunda utarbetade förslagen sedermera undergå den mångsidiga granskning, som inom mer eller mindre talrika församlingar kan komma dem till del.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får Utskottet — som med afseende å det slut, hvartill Utskottet i denna fråga kommit, ansett någon närmare redogörelse för innehållet af de särskilda i motionerna åberopade lagförslagen icke erfordras — vördsamt hemställa,

att omförmälda motioner icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 1 Mars 1872.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

Reservation:

af Herr *Carlén.*
